ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНСТИТУТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ КАФЕДРА «ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ»

Лабораторна робота №7 з дисципліни

«Операційні системи»

Тема: «Команди управління процесами в ОС Unix»

Виконав:

Студенти групи AI-202

Баранюк Д.А.

Перевірили:

Блажко О.А.

Дрозд М.О.

Завдання для виконання:

Завдання 1 Моделювання багатозадачності

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначте середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці 3 варіантів.

Варіант 5.1: N=14; M=2; K=0.9; F=60;

14 - 2 = 12 Гб пам'яті на програми:

12 / 0.9 = 13 програм;

 $1 - 0.6^{13} = 1 - 0.0013 = 0.9987;$

0.9987 * 100% = 99.87%;

Завдання 2 Перегляд таблиці процесів

- 1. Отримайте ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, їх запустили.
- 2. Отримайте ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю і з зазначенням PID цих процесів.
- 3. Отримайте список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
- 4. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.
- 5. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD
- 6. Отримайте список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
- 7. Отримайте список процесів, відсортованих по PID, і визначте:
- а. загальна кількість запущених процесів;
- b. кількість процесів, які виконуються;
- с. кількість сплячих процесів.
- 8. Отримайте список процесів, відсортованих за % використання процесора.

Завдання 3 Керування станами процесів

- 1. У поточному терміналі виконайте команду ping localhost, але не завершуйте її роботу.
- 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).
- 4. У другому терміналі призупиніть виконання процесу команди ping
- 5. У першому терміналі отримайте список фонових процесів
- 6. У другому терміналі відновіть виконання припиненого процесу
- 7. У другому терміналі зупиніть виконання процесу команди ping
- 8. У першому терміналі запустіть команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.
- 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ріпд отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Зробіть висновок про стан процесу.
- 11. Завершіть роботу процесу.

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

- 1. Створіть bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x = кількість букв вашого прізвища, <math>n кількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh
- 2. Запустіть bash-програму у фоновому режимі.
- 3. Перегляньте таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bash- програмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.
- 4. Виконайте команду призупинення запущеного процесу.
- 5. Ще раз перегляньте таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
- 6. Виконайте команду продовження виконання припиненого процесу.
- 7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив

- виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
- 8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bash-програму з наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh
- 9. Запустіть два файли у фоновому режимі.
- 10. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки за поточними значеннями NI та %CPU.
- 11. Зменшить пріоритет виконання одного з трьох процесів.
- 12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: як вони змінилися?

Скріншоти виконання:

1. Отримайте ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, їх запустили.

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
login as: baranyuk_dmitro
baranyuk_dmitro@91.219.60.189's password:
Last login: Wed Apr 7 14:21:48 2021 from 91.222.80.19
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ pstree -up
systemd(1) NetworkManager(500) {NetworkManager}(544) {NetworkManager}(550)
               -agetty(545)
               -auditd(413)---{auditd}(414)
              -belobrov.sh(27717,belobrov_artur)—belobrov.sh(17904)
-belobrov2.sh(13532,belobrov_artur)—belobrov2.sh(17907)
-belobrov3.sh(14315,belobrov_artur)—belobrov3.sh(17860)
              -chronyd(520,chrony)
               -crond(535)
               -dbus-daemon(473,dbus)
               -exim(802,exim)
               -gssproxy(482)—-{gssproxy}(492)
-{gssproxy}(493)
                                  -{gssproxy}(494)
                                  -{gssproxy}(495)
                                 [gssproxy] (496)
               -httpd(932) — httpd(7203, apache)
                              -httpd(8933,apache)
                               -httpd(9780,apache)
                              -httpd(10166,apache)
                              httpd(21432,apache)
                               -httpd(25999,apache)
                               -httpd(27377,apache)
                               -httpd(27540,apache)
                               -httpd(28772,apache)
                              httpd(29760,apache)
              -irgbalance(501)
               -mysqld(1157,mysql) \longrightarrow {mysqld}(1158)
                                        -{mysqld}(1159)
                                        -{mysqld}(1160)
                                        -{mysqld} (1161)
                                        -{mysqld}(1162)
                                        -{mysqld} (1163)
                                        -{mysqld}(1164)
                                        -{mysqld}(1165)
                                        -{mysqld} (1166)
                                        -{mysqld}(1167)
                                        -{mysqld} (1168)
                                        -{mysqld}(1169)
                                        -{mysqld}(1173)
                                        -{mysqld} (1174)
                                        -{mysqld}(1175)
                                        -{mysqld} (1176)
                                        -{mysqld} (1177)
                                       -{mysqld} (1178)
```

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
                              -php-fpm(27571,soft)
                               -php-fpm(27572,soft)
                                -php-fpm(27573,soft)
             -ping(7126,oracle)
             -ping(4317,evchev denis)
             -ping(28415,evchev_denis)
             —ping(3575,kostetskij bogdan)
             -ping(12757,bojchuk oleksandr)
             -polkitd(471,polkitd) - \{polkitd\}(488)
                                      -{polkitd}(491)
                                      -{polkitd}(498)
                                      -{polkitd}(505)
                                      -{polkitd} (508)
                                     \mathsf{L}_{	ext{polkitd}} (515)
             -pure-ftpd(839)
             -rpcbind(528,rpc)
            -sh(7888, kolesnik kirilo) ----sh(17909)
             -sh(24552,kolesnik_kirilo)---sh(17885)
             -sh(31723,kolesnik_kirilo)---sh(17878)
             -smartd(504)
             -soffice.bin(21923,nosov_andrij) -- {soffice.bin}(21924) -- {soffice.bin}(21927)
             -soffice.bin(18055,bojchuk_oleksandr) -- {soffice.bin}(18056) -- {soffice.bin}(18059)
             -soffice.bin(2484,shostak_roman)-
                                                 -{soffice.bin} (2485)
                                                T{soffice.bin} (2488)
            sshd(790)—sshd(329)—sshd(20710,baranyuk dmitro)—bash(20838)-+
                          -sshd(5172)——sshd(20878,shapovalova_viktoriya)——bash(+
                          -sshd(6387)--sshd(6898,bodnar illya)--bash(7029)
                          -sshd(6417)---sshd(18163,kebap_dmitro)---bash(18356)-
                         -sshd(17602)--sshd(17654,sshd)
                          -sshd(17821)--sshd(29502,shulyak_mikola)--bash(29718)
                          -sshd(19864)---sshd(6603,kalina marina)---bash(6741)-
                         _sshd(20057) ---sshd(18169, bodnar_illya) ---bash(18287)
             -systemd-journal(357)
             -systemd-logind(489)
             -svstemd-udevd(390)
             -test1.sh(7548,oracle)
             -test2.sh(7574,oracle)
             -test3.sh(7577,oracle)
             -tnslsnr(1628,oracle)---{tnslsnr}(1630)
             -tuned(791) -{tuned}(942)
-{tuned}(943)
                           -{tuned} (948)
                          └{tuned} (949)
[baranyuk dmitro@vpsj3IeO ~]$
```

2. Отримайте ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю і з зазначенням PID цих процесів.

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
login as: baranyuk_dmitro
baranyuk_dmitro@91.219.60.189's password:
Last login: Tue Apr 13 22:17:39 2021 from 91.222.80.19
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u baranyuk_dmitro
PID TTY TIME CMD

12264 ? 00:00:00 sshd

12283 pts/20 00:00:00 bash

13274 pts/20 00:00:00 ps

20685 ? 00:00:00 nano
```

3. Отримайте список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

4. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.

```
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u

USER PID %CPU %MEM VSZ RSS TTY START TIME COMMAND
baranyu+ 16112 0.0 0.1 115552 2108 pts/1 Ss+ 11:02 0:00 -bash
baranyu+ 29021 0.0 0.0 155476 1876 pts/4 R+ 11:12 0:00 ps -u
baranyu+ 29569 0.0 0.1 115552 2116 pts/4 Ss 11:08 0:00 -bash
```

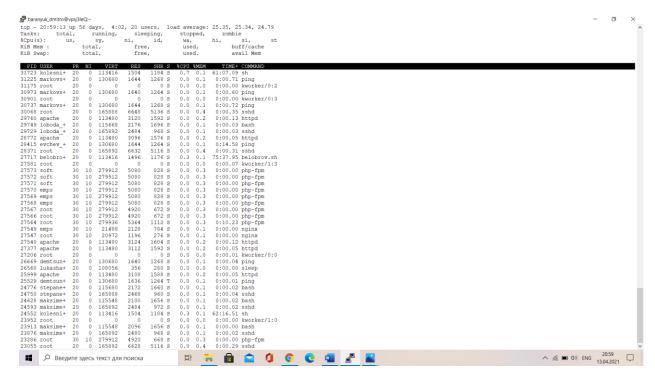
5. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD

```
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -o pid,tty,ppid,stat,ni,cmd
PID TT PPID STAT NI CMD
22538 pts/18 22503 Ss 0 -bash
32240 pts/18 22538 R+ 0 ps -o pid,tty,ppid,stat,ni,cmd
```

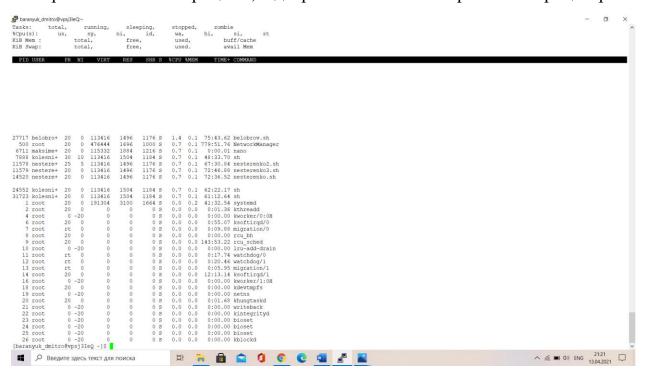
6. Отримайте список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

```
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -o s
S
S
R
[baranyuk dmitro@vpsj3IeO ~]$
```

- 7. Отримайте список процесів, відсортованих по PID, і визначте:
- а. загальна кількість запущених процесів; 0 запущених
- b. кількість процесів, які виконуються; 0 сплячих
- с. кількість сплячих процесів. 42 сплячих

8. Отримайте список процесів, відсортованих за % використання процесора.

Завдання 3 Керування станами процесів

- 1. У поточному терміналі виконайте команду ping localhost, але не завершуйте її роботу.
- 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).

- 4. У другому терміналі призупиніть виконання процесу команди ping
- 5. У першому терміналі отримайте список фонових процесів
- 6. У другому терміналі відновіть виконання припиненого процесу
- 7. У другому терміналі зупиніть виконання процесу команди ping
- 8. У першому терміналі запустіть команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.
- 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ріпд отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Зробіть висновок про стан процесу.

Процес знаходиться в стані сну.

11. Завершіть роботу процесу.

```
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
🗗 login as: baranyuk dmitro
baranyuk dmitro@91.219.60.189's password:
Last login: Tue Apr 13 22:07:25 2021 from 91.222.80.19
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ping localhost
PING localhost (127.0.0.1) 56(84) bytes of data.
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=1 ttl=64 time=0.014 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=2 ttl=64 time=0.017 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=3 ttl=64 time=0.018 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=4 ttl=64 time=0.018 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=5 ttl=64 time=0.018 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=6 ttl=64 time=0.017 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=7 ttl=64 time=0.017 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=8 ttl=64 time=0.027 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=9 ttl=64 time=0.018 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=10 ttl=64 time=0.018 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=11 ttl=64 time=0.022 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=12 ttl=64 time=0.019 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=13 ttl=64 time=0.017 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=14 ttl=64 time=0.033 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=15 ttl=64 time=0.029 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=16 ttl=64 time=0.016 ms
[1]+ Stopped
                              ping localhost
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ 64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=17 t
tl=64 \ time=0.033 \ ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=18 ttl=64 time=0.038 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=19 ttl=64 time=0.030 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=20 ttl=64 time=0.035 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=21 ttl=64 time=0.035 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=22 ttl=64 time=0.037 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=23 ttl=64 time=0.046 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=24 ttl=64 time=0.038 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=25 ttl=64 time=0.034 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=26 ttl=64 time=0.036 ms
[1]+ ping localhost &
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ 64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=27 t
tl=64 time=0.034 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=28 ttl=64 time=0.036 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=29 ttl=64 time=0.028 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=63 ttl=64 time=0.037 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=64 ttl=64 time=0.037 ms
[1]+ Stopped
                            ping localhost
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u baranyuk_dmitro -o pid,stat,cmd
 PID STAT CMD
 3628 R+ ps -u baranyuk_dmitro -o pid, stat, cmd
          sshd: baranyuk dmitro@pts/1
5456 Ss
         -bash
12904 T
         ping localhost
20685 S
         nano
30729 S
          sshd: baranyuk dmitro@pts/27
30769 Ss+ -bash
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~] $ 64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=65 ttl=64 time=0.034 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=66 ttl=64 time=0.036 ms
```

```
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u baranyuk dmitro -o pid, stat, cmd
 PID STAT CMD
 5432 S sshd: baranyuk_dmitro@pts/1
5456 Ss -bash
14331 S+ ping localhost
14703 R+ ps -u baranyuk dmitro -o pid, stat, cmd
20685 S nano
30729 S sshd: baranyuk dmitro@pts/27
30769 Ss -bash
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ kill -19 14331
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ kill -18 14331
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ kill -19 14331
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u baranyuk dmitro -o pid, stat, cmd
 PID STAT CMD
 5432 S sshd: baranyuk dmitro@pts/1
5456 Ss+ -bash
14331 S ping localhost
20685 S
         nano
24541 R+ ps -u baranyuk dmitro -o pid, stat, cmd
30729 S
         sshd: baranyuk_dmitro@pts/27
30769 Ss -bash
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ kill 14331
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$
```

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

1. Створіть bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x = кількість букв вашого

прізвища, п - кількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh


```
GNU nano 2.3.1
```

```
#!/bin/bash
x=8
while [ true ]
do
    x=$(($x+6))
    #echo "$x"
done
```

- 2. Запустіть bash-програму у фоновому режимі.
- 3. Перегляньте таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bash- програмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.

- 4. Виконайте команду призупинення запущеного процесу.
- 5. Ще раз перегляньте таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
- 6. Виконайте команду продовження виконання припиненого процесу.
- 7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.

- 8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bash-програму з наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh
- 9. Запустіть два файли у фоновому режимі.
- 10. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки за поточними значеннями NI та %CPU.

```
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ nano baranyuk2.sh
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ nano baranyuk3.sh
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ sh baranyuk2.sh
[3]+ Stopped
                          sh baranyuk2.sh
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ bg
[3] + sh baranyuk2.sh &
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ sh baranyuk3.sh
[4]+ Stopped
                         sh baranyuk3.sh
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ bg
[4]+ sh baranyuk3.sh &
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u baranyuk dmitro -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
 PID PPID STAT NI CPU CMD
[baranyuk dmitro@vpsj3IeQ ~]$
```

- 11. Зменшить пріоритет виконання одного з трьох процесів.
- 12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: як вони змінилися?

```
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ renice -n 20 -p 6798
6798 (process ID) old priority 10, new priority 19
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ renice -n 10 -p 20144
20144 (process ID) old priority 0, new priority 10
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ renice -n 10 -p 21811
21811 (process ID) old priority 0, new priority 10
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ ps -u baranyuk_dmitro -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
6798 30769 RN 19 - sh baranyuk.sh
20144 30769 RN 10 - sh baranyuk2.sh
20685 1 S 0 - nano
21329 30769 R+ 0 - ps -u baranyuk_dmitro -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
21811 30769 RN 10 - sh baranyuk3.sh
30137 30769 T 0 - sh baranyuk.sh
30729 29494 S 0 - shd: baranyuk_dmitro@pts/27
30769 30729 Ss 0 - -bash
[baranyuk_dmitro@vpsj3IeQ ~]$ renice -n -10 -p 21811
renice: failed to set priority for 21811 (process ID): Permission denied
```

Висновок: Під час виконання лабораторної роботи №7 ми отримали навички управління процесами в ОС Unix засобами командної оболонки. Найскладнішими завданнями були завдання 2.8 та 4.11.